

16. 3. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak pro případ rozvodu uzavřít universálně použitelnou smlouvu o vypořádání společného jmění manželů

I přes mírný pokles se rozvodovost v ČR stále blíží 50 %. Nikoliv nezbytnou, ale obvyklou součástí procesu rozvodu nebo jeho následkem je vypořádání společného jmění manželů.

V poměrech (za účinnosti) zrušeného občanského zákoníku (obč. zák.), tedy do 31. 12. 2013, nebylo možno platně během trvání manželství uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů vyjma případů spadajících pod rozsah někdejšího ust. § 24a zákona o rodině.[\[1\]](#) Pokud však k rozvodu za podmínek ust. § 24a zákona o rodině nedošlo, dohoda neměla právní účinky a nebylo možno k ní přihlížet.

V poměrech aktuálního občanského zákoníku (o. z.), tedy od 1. 1. 2014, je tomu jinak. Podle ust. § 739 odst. 1 o. z. dohoda o vypořádání (společného jmění manželů) vyžaduje písemnou formu, pokud byla uzavřena za trvání manželství nebo pokud je předmětem vypořádání věc, u které vyžaduje písemnou formu i smlouva o převodu vlastnického práva (to je např. u nemovitostí). Z ust. § 739 odst. 1 o. z. především jasně vyplývá, že **lze obecně platně uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění za trvání manželství** (v režimu ust. § 718 odst. 2 o. z. dokonce ještě před uzavřením manželství); v tom je zásadní rozdíl oproti úpravě dřívějšího obč. zák. (Režimem dle ust. § 718 odst. 2 o. z. se rozumí smluvený režim správy společného jmění manželů dle ust. § 716 a násl. o. z. Podle ust. § 716 odst. 1 o. z. si tedy snoubenci a manželé mohou ujednat manželský majetkový režim odlišný od zákonného režimu. Je však třeba zdůraznit, že taková smlouva o manželském majetkovém režimu už vyžaduje dle ust. § 716 odst. 2 formu veřejné listiny.)

„Smluvní“ rozvod

Aktuální zákonná úprava tak nově odlišuje možnost uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů (podle ust. § 739 o. z.) za trvání manželství na straně jedné a možnost uzavřít dohodu o vypořádání společného jmění manželů pro účely rozvodu bez zjišťování příčin rozvratu manželství podle ust. § 757 o. z. Podle ust. § 757 odst. o. z. obdobně jako dříve podle příslušného (a citovaného) ustanovení zrušeného zákona o rodině platí, že připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a pokud

- ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,
- manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabýlo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil,
- manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu.

Dohody uvedené v ust. § 757 odst. 1 písm. c) pochopitelně vyžadují písemnou formu a nadto podpisy

musí být úředně ověřeny.

O. z. tedy zachoval možnost rozvodu manželství bez zjišťování příčin rozvratu manželství v zásadě za stejných podmínek, jaké byly obsaženy v někdejší ust. § 24a zákona o rodině, a vedle toho umožnil manželům uzavřít dohodu o vypořádání za trvání manželství i pro případy, kdy nedojde k rozvodu manželství postupem bez zjišťování příčin rozvratu manželství.

Ve vztahu mezi obecnou možností uzavření dohody o vypořádání společného jmění manželů podle ust. § 739 o. z. za trvání manželství a možností dohody pro účely postupu podle ust. § 757 o. z., tedy „smluvního rozvodu“, platí, že u každé smlouvy o vypořádání společného jmění uzavřené před zánikem manželství bude nezbytné posuzovat, zda byla uzavřena s podmínkou prostého zániku manželství nebo byla vázána na (speciální) postup dle ust. § 757 o. z. Pak je třeba zkoumat i to, zda bude dosaženo rozvodu skutečně postupem podle ust. § 757 o. z., anebo dojde k rozvodu manželství postupem podle ust. § 755 a § 756 o. z., tedy zejména za podmínky, že je soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení, přičemž soud, který rozhoduje o rozvodu manželství, zjišťuje existenci rozvratu manželství, jakož i příčiny tohoto rozvratu.

Nezužovat aplikovatelnost smlouvy

Pokud je smlouva uzavřena toliko s podmínkou rozvodu bez zjišťování příčin rozvratu manželství (tedy pro postup dle ust. § 757 o. z.), ke kterému však nedojde (třeba proto, že na řešení dalších otázek nad rámec již sjednané dohody o vypořádání společného jmění manželů se rozvádějící se manželé nedokážou shodnout), a příčiny rozvratu manželství tak zjišťovány budou, ke splnění podmínky nedochází a smlouva předpokládaných účinků zánikem manželství nenabude. V zájmu jistoty, že uzavřená smlouva o vypořádání společného jmění se uplatní vždy, ať už rozvodové řízení bude probíhat dle ust. § 757 o. z., nebo dle ust. § 755 a 756 o. z., by tedy její účastníci rozhodně neměli její součástí učinit ujednání kupř., že smlouva je uzavírána k „naplnění zákonných podmínek pro rozvod manželství dle ust. § 757 odst. 1 písm. c) o. z.“ (jako tomu bylo v případě řešeném Nejvyšším soudem ČR pod sp. zn. 22 Cdo 2529/2019) ani formulaci obdobnou.

Nejvyšší soud totiž při řešení uvedeného případu v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 2529/2019, ze dne 30. 10. 2019, zhodnotil, že pokud by měl obsah uzavřené dohody vyjadřovat obecnou vůli účastníků k vypořádání společného jmění bez ohledu na způsob rozvodu manželství, obsahovala by smlouva výslovné ujednání, že se uplatní i v případě, kdy by k rozvodu podle ust. § 757 o. z. nedošlo, případně ujednání, které by vůbec neuvádělo způsob rozvodu, jenž by podmiňoval účinnost smlouvy, ale ve smlouvě bylo obsaženo ujednání, jak bylo citováno, účinnost smlouvy tedy byla vázána pouze na postup dle ust. § 757 o. z., tudíž se nemohla, nebylo-li postupováno při rozvodu ve smyslu ust. § 757 o. z. uplatnit.

Terezie Nývltová Vojáčková

[\[1\]](#) Ust. § 24a odst. 1 zrušeného zákona o rodině: Jestliže manželství trvalo alespoň jeden rok, manželé spolu nejméně šest měsíců nežijí a k návrhu na rozvod se druhý manžel připojí, má se za to, že podmínky uvedené v ustanovení § 24 odst. 1 jsou splněny. Soud nezjišťuje příčiny rozvratu a manželství rozvede, jsou-li předloženy

a) písemné smlouvy s úředně ověřenými podpisy účastníků upravující pro dobu po tomto rozvodu vypořádání vzájemných majetkových vztahů, práva a povinnosti společného bydlení a případnou

vyživovací povinnost, a

b) pravomocné rozhodnutí soudu o schválení dohody o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)